

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **V. M.**, zastoupen Mgr. Silvií Rymlovou, advokátkou se sídlem náměstí Republiky 2/1, Opava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2019 č. j. OAM-729/ZA-ZA11-ZA17-R2-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 8. 2019, č. j. 63 Az 21/2019 – 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Silvii Rymlové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 6.800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 24. 8. 2016 žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou odůvodnil svým etnickým původem (patří ke kurdské menšině), náboženským vyznáním (vyznává islám – alevitskou větev), obavou z nástupu na vojenskou službu a snahou setrvat na území České republiky. Žalovaný nejprve vydal dne 5. 5. 2017 rozhodnutí, kterým žalobci neudělil mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Městský soud v Praze poté rozsudkem ze dne 5. 3. 2018, č. j. 1 Az 43/2017 – 50, toto rozhodnutí zrušil z důvodu nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný poté vydal v záhlaví specifikované rozhodnutí ze dne 15. 3. 2019, kterým žalobci opět mezinárodní ochranu neudělil.

[2] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou krajský soud neshledal důvodnou a zamítl ji. Krajský soud přisvědčil žalovanému, že z žalobcem tvrzených

skutečností neplyne, že by vyvíjel v zemi původu politicky motivovanou činnost, za kterou by byl poté pronásledován. V souvislosti s příslušností žalobce ke kurdské menšině krajský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které turecká vláda respektuje práva kurdské menšiny a pronásleduje pouze kurdské povstalce. Rovněž zdůraznil, že samotné odmítání vojenské služby není azylově relevantní. Žalovaný podle soudu zjistil skutkový stav věci dostatečným způsobem.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel uvedl, že má sice občanství Turecka, avšak není občanské národnosti a necítí se být Turkem. Je příslušníkem kurdské etnické menšiny, jejíž etnická práva politika Turecka dlouhodobě potlačuje. Stěžovatel odmítl nastoupit k výkonu vojenské služby právě z důvodu své etnické příslušnosti, neboť se důvodně obával, že by jako turecký voják mohl být nasazen ve vojenské akci proti příslušníkům vlastní kurdské menšiny. Krajský soud v rozporu se zákonem neposoudil, že azylovým důvodem je odmítání vojenské služby pro náboženské vyznání a etnický původ, a to zvláště za aktuální situace, kdy turecká armáda útočí na příslušníky Kurdů v Sýrii (pro přehled aktuálního konfliktu Turků vůči Kurdům stěžovatel odkázal na zpravodajské webové stránky).

[5] Žalovaný podle stěžovatele nedostatečně zjistil skutkový stav věci, který se v poslední době radikálně změnil, a porušil tak § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, a rovněž § 50 odst. 4 tohoto zákona. Žalovaný neshromáždil dostatečné množství podkladů pro posouzení současného postavení Kurdů v Turecku a nezohlednil útoky na Kurdy na severu Sýrie. Žalovaný tak neměl dostatek podkladů pro posouzení obav stěžovatele, které se v mezidobí staly skutečností. S ohledem na dlouhodobé nestálé postavení kurdské menšiny v Turecku a okolních státech a soustavný odpor turecké vlády vůči Kurdům, byl konflikt Turků vůči Kurdům očekávatelný. Je tak potřeba se zabývat aktuálním stavem a vyžádat si informace, jak se změnilo postavení Kurdů v Turecku v souvislosti s aktuálními útoky turecké armády. Není již pravda, že turecká vláda pronásleduje pouze kurdské povstalce, nyní jsou potlačováni všichni příslušníci kurdského etnika. Judikatura, na kterou krajský soud odkazoval, tak ve světle aktuální situace neobstojí.

[6] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spatřuje stěžovatel v tom, že se krajský soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami, resp. se s nimi vypořádal velmi stručně. Soud nijak nereagoval na žalobní argumentaci ohledně postavení stěžovatele v Turecku jako Kurda ani na to, že za určitých okolností může i povolání do armády a související odepření výkonu vojenské služby založit azylově relevantní důvod.

[7] Vzhledem k aktuální vojenské situaci v Turecku a k tomu, že stěžovatel není jediný, kdo je státním občanem Turecka a zároveň příslušníkem pronásledované kurdské menšiny,

má stěžovatel za to, že jeho kasační stížnost přesahuje jeho vlastní zájmy, a je proto přijatelná.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl, případně jako nedůvodnou zamítl. Aktuální situace na syrské hranici podle žalovaného není namířena proti Kurdům jako takovým, tím méně proti stěžovateli. Žalovanému není z dostupných informací známo, že by kurdská dvacetimilionová etnická komunita měla být v Turecku vystavena pronásledování či hrozbě vážné újmy. Aktuální situaci započatou 9. října 2019 nemohl vzít krajský soud ve svém rozsudku ze dne 30. 8. 2019 v úvahu. Akty etnického pronásledování žalovaný nenalezl ani při individuálním posouzení azylového příběhu stěžovatele.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, je nutno kasační stížnost odmítnout jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS.

[10] Nejprve se soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku. Dospěl přitom k závěru, že se krajský soud věnoval podstatě žalobní argumentace a srozumitelně vysvětlil, proč ji nepovažuje za důvodnou. Vycházel také z toho, že žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně a řádně hodnotil všechny skutečnosti významné pro rozhodnutí věci, jeho rozhodnutí tak bylo patřičně zdůvodněno. Krajský soud se zabýval stěžovatelem tvrzenými důvody, které shodně s žalovaným neshledal jako relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany. Nelze přitom soudu vytýkat, že se s těmito skutečnostmi vypořádal spíše stručně, pokud se důvodům pro udělení mezinárodní ochrany obsáhle věnoval žalovaný, s jehož závěry se krajský soud ztotožnil. Žalovaný ani krajský soud nemohli vzít v potaz aktuální vojenskou situaci v Turecku spojenou s útokem turecké armády na syrských hranicích, neboť k tomuto konfliktu došlo až po vydání napadeného rozsudku krajského soudu. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti.

[11] Rozhodnutí žalovaného i krajského soudu vychází z dostatečně zjištěného skutkového stavu, který byl ve světle konkrétních okolností případu řádně a správně vyhodnocen. Ve správním spise je založen dostatek podkladů k vyhodnocení situace kurdské etnické menšiny v době rozhodování žalovaného a krajského soudu. Jak již bylo uvedeno, žalovaný ani krajský soud nemohli nijak zohlednit současnou situaci v Turecku, na kterou stěžovatel odkazuje, neboť tento konflikt byl započat až 9. října 2019 vpádem ozbrojených sil Turecka do severní Sýrie (krajský soud přitom vydal napadený rozsudek dne 30. 8. 2019). Hodnocení možného nebezpečí pronásledování či vážné újmy, která může stěžovateli jako příslušníkovi kurdské menšiny a sympatizantovi politické strany HDP v případě návratu do země původu hrozit, bylo v souladu s tehdy aktuálními informacemi (jednalo se o zprávy z roku 2018). Toto hodnocení rovněž odpovídá dosavadní judikatuře

Nejvyššího správního soudu, na kterou odkazoval krajský soud (viz např. rozsudek NSS ze dne 11. 9. 2012, č. j. 4 Azs 34/2011 – 154, či usnesení ze dne 10. 12. 2015, č. j. 9 Azs 250/2015 – 23, odkázat lze rovněž na novější usnesení – např. ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018 – 28), a která byla s ohledem na aktuální situaci v Turecku v době rozhodování žalovaného a krajského soudu použitelná.

[12] Nejvyšší správní soud se nadto již v usnesení ze dne 7. 11. 2019, č. j. 2 Azs 75/2019 – 46, vyjádřil k aktuálnímu (říjen 2019) vývoji v Turecku ve vztahu ke kurdské menšině, který souvisí s tureckou operací „Pramen míru“ spočívající ve vpádu ozbrojených sil Turecka do severní Sýrie v oblasti Eufratu, jež je pod kontrolou kurdských milic. Konstatoval však, že tento ozbrojený konflikt je lokalizován výhradně na konkrétním území (část hranice se Sýrií), které bylo již dříve hodnoceno jako bezpečnostně problematické; není možno však bez dalšího říci, že se jedná o vnitřní ozbrojený konflikt či válečný stav na celém území Turecka. Stěžovatelovy obavy spojené s uvedeným konfliktem se tak nejeví jako důvodné. V této souvislosti lze rovněž připomenout obecné pravidlo § 75 odst. 1 s. ř. s., které zakazuje správnímu soudu přihlížet ke skutkovým novotám, jež neexistovaly v době vydání rozhodnutí správního orgánu, byť judikatura dovodila možnost prolomení tohoto pravidla v některých výjimečných případech. Specificky pro oblast mezinárodní ochrany platí, že *„soud bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlídnout k novým skutkovým okolnostem z důvodu možného porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.) pouze ve výjimečných případech. A to tehdy, pokud cizinec v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu nebo nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání správního orgánu, a zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení“* (viz rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 – 65). Dále soud upřesnil, že *„v rámci soudního přezkumu správních rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany může nastat situace, kdy je třeba na základě čl. 10 Ústavy České republiky upřednostnit před aplikací § 75 odst. 1 s. ř. s. užití čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb., (dále jen „Úmluva“). Tato situace však nastává pouze tehdy, pokud by ve smyslu uvedených ustanovení Úmluvy mohlo navrácením žadatele o mezinárodní ochranu dojít k porušení zásady non-refoulement, respektive k ohrožení práva na život nebo k porušení zákazu mučení v důsledku zhoršení situace, ke kterému v zemi žadatele o mezinárodní ochranu došlo až po vydání rozhodnutí správního orgánu“* (rozsudek NSS ze dne 10. 7. 2014, č. j. 4 Azs 119/2014 – 43). Dostatečné záruky respektování zásady non-refoulement navíc poskytuje řízení o správním vyhoštění (srov. § 179 zákona o pobytu cizinců), v němž by aktuální politický a bezpečnostní vývoj v zemi stěžovatelova původu musel být zohledněn. Stěžovatel rovněž může podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany (za splnění podmínek uvedených v § 11a odst. 1 zákona o azylu).

[13] Krajský soud také správně vyhodnotil, že důvodem pro udělení mezinárodní ochrany nemůže být ani případný výkon vojenské služby či jeho odepření. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již opakovaně vyslovil, že odmítání výkonu vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (tedy za důvod pro udělení azylu nebo doplňkové

ochrany), zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným přesvědčením, ať už politickým, náboženským či morálním (viz např. rozsudky ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44). Stěžovatelem uváděné skutečnosti, že by mohl být povolán do bojů proti příslušníkům svého etnika je nutno hodnotit jako hypotetické a azylově nerelevantní.

[14] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje zájmy stěžovatele, a proto není důvod pro její přijetí k věcnému projednání. Posuzovaná věc se netýká otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které jsou řešeny rozdílně, stejně tak nebyl shledán důvod k judikатурnímu odklonu. Kasační soud neshledal zásadní pochybení krajského soudu, ať už v nerespektování soudní judikatury, nebo ve formě hrubého pochybení při výkladu práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[16] Stěžovateli byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2019, č. j. 1 Azs 358/2019 - 22, ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Silvie Rymlová. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokátky v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), částkou 6.200 Kč za dva úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, podání kasační stížnosti) a dále částkou 600 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Výše odměny tedy činí celkem 6.800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. ledna 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu